

SI PERÒ... POTSER NO

No hem arribat a la terra promesa que desitgem per a l'Europa Unida. La presidència irlandesa ha acabat el seu mandat amb un acord històric, el d'un nou Tractat per a la Unió Europea. Concretament el "Tractat pel que s'institueix una Constitució per Europa", que coneixem abreujat com a "Tractat Constitucional" o fins i tot "Constitució Europea". És a dir, jurídicament no és una Constitució. Encara que les parts implicades, els vint-i-cinc estats membres de la Unió, hagin convingut donar-li aquest nom, és evident que no emana d'un parlament constituent, ni tots els pobles i ciutadans de la Unió tindran les mateixes oportunitats per expressar la seva oposició a favor o en contra, ni el resultat jurídic-institucional és comparable a aquell que volia emular el president de la Convenció Europea quan considerava als membres d'aquesta com els pares de la Constitució dels Estats Units d'Amèrica.

El president d'aquesta Convenció, l'ex president de la República francesa, Valéry Giscard d'Estaing, va ser un mestre del "oui...mais", participant actiu de la majoria governant, però alhora president d'un partit propi. Va saber fruir dels avantatges de pertanyer en els equips de govern i alhora mantenir el suficient distançament, perquè se'l veies com el representant d'una força prou independent per ser a la fi el sucador del sucador, i arribar finalment a la presidència de la República. Davant del projecte de Tractat Constitucional, es podria aplicar clarament el "si...però" giscardianà.

Les raons estan en que en el projecte de nou Tractat, hi ha uns avanços evidents, com la inclusió de la Carta dels Drets Fonamentals, la clarificació de les normes, l'ampliació de les competències comunitàries i amb aquestes, del poder de co-decisió del Parlament Europeu, l'atorgament de personalitat jurídica per a la Unió i d'una més ampla dimensió política. Però el conjunt no és encara prou satisfactori. La intervenció dels estats és massa determinant, hi ha excessives clàusules que permeten el bloqueig d'aquests en qüestions essencials per exercir una autèntica política pròpia de la Unió, des de la fiscalitat a la política exterior, des dels drets socials fins a qüestions clau en justícia i interior.

És per tot això que ha de ser molt benvingut l'acord per a celebrar un referèndum per a ratificar aquest projecte de Tractat constitucional. Un debat que hagués tingut que centrar la passada campanya electoral al Parlament Europeu i que lamentablement es va evitar. Precissament, si es vol interessar a la ciutadania en qüestions europees i no lamentar-se després de veure la baixa participació electoral, el que cal es debate-les perquè finalment les consideri seves, com ho ha de ser més que mai l'aprovació d'una Constitució, encara que no ho sigui del tot.

Caldrà debatre molt a fons el que ara ens proposa aquest projecte de Tractat Constitucional. Té avanços, té mancances i té claríssimes insuficiències des d'una perspectiva catalana, com les referides a la participació dels pobles en la construcció europea. La no inclusió del català en el text que es proposa, la manca d'associació de les nacions sense estat i de les regions amb competències legítimes pròpies en els mecanismes de decisió de la Unió

Europea, encara que també cal contemplar si hi ha els principis que ho podrien fer possible i que les garanties les haurem de guanyar a nivell de cada estat.

En tot cas, al final caldrà decidir-se per votar a favor o en contra i el debat hauria de ser profund, defugint tot simplisme, perquè a la complexitat de la Unió i del Tractat que l'expressa, no s'hauria d'intentar solventar amb la utilització de quatre slogans més o menys brillants ni amb missatges que poden fer les delícies dels dits "*comunicadors*", que al final, donen el resultat que donen, tant sols cal recordar els resultats dels referèndums en d'altres ocasions com a França i Dinamarca, pel Tractat de Maastricht o el ben sorprenent irlandés pel Tractat de Niça. Sigui com sigui, s'haurà d'arribar a decidir entre el si o el no, o més aviat entre el "si però" o el "potser no".

Carles A. Gasòliba
Senador de CIU per Barcelona